C/2024/1762

22.3.2024

P9_TA(2023)0322

Guatemala: vaalien jälkeinen tilanne, oikeusvaltioperiaate ja oikeuslaitoksen riippumattomuus

Euroopan parlamentin päätöslauselma 14. syyskuuta 2023 Guatemalasta: vaalien jälkeinen tilanne, oikeusvaltioperiaate ja oikeuslaitoksen riippumattomuus (2023/2831(RSP))

(C/2024/1762)

Euroopan parlamentti, joka

— ottaa huomioon työjärjestyksen 144 artiklan 5 kohdan ja 132 artiklan 4 kohdan,

A. ottaa huomioon, että 28. elokuuta 2023 Guatemalan korkein vaalilautakunta (TSE) ilmoitti rauhanomaisten ja hyvin järjestettyjen vaalien viralliset tulokset ja julisti Movimiento Semillan Bernardo Arévalon ja Karin Herreran voittaneen vaalit selvästi ja tulleen valituksi Guatemalan presidentiksi ja varapresidentiksi;

B. ottaa huomioon, että presidentti Giammattei tunnusti tulokset ja kehotti julkisesti toteuttamaan hallitun siirtymän ja vallanvaihdoksen 14. tammikuuta 2024;

C. ottaa huomioon, että yleinen syyttäjä on 12. heinäkuuta 2023 lähtien kohdistanut Movimiento Semillaan valikoivia ja mielivaltaisia oikeudellisia ja menettelyllisiä toimia ja että EU:n vaalitarkkailuvaltuuskunnan mukaan hän on uhannut oikeutta ja mahdollisuutta osallistua aitoihin vaaleihin ja kunnioittaa äänestäjien tahtoa; ottaa huomioon, että 28. elokuuta 2023 Movimiento Semillan toiminta keskeytettiin jälleen tilapäisesti TSE:n äänioikeusrekisterin perusteella ja että TSE kumosi väliaikaisesti 3. syyskuuta tämän keskeyttämisen 31. lokakuuta 2023 asti;

D. ottaa huomioon, että jotkut oikeuslaitoksen ja valtakunnansyyttäjänviraston (Ministerio Público) jäsenet ovat puuttuneet vaaliprosessiin; ottaa huomioon, että Yhdysvaltojen nk. Engelin listalla on useita Ministerio Públicon syyttäjiä, mukaan lukien valtakunnansyyttäjä María Consuelo Porras, Ministerio Públicon alaisen rankaisemattomuuden vastaisen erityissyyttäjän viraston päällikkö José Rafael Curruchiche ja tuomari Fredy Orellana;

1. onnittelee Bernardo Arévaloa ja Karin Herreraa heidän valinnastaan; kehottaa kaikkia valtion instituutioita ja yhteiskunnan sektoreita tukemaan hallittua siirtymää ja vallanvaihdosta presidentti Giammattein kehotuksen mukaisesti;

2. tuomitsee jyrkästi FECI:n äskettäin tekemät ratsiat TSE:n toimistoihin, joissa avattiin viime kesäkuun parlamenttivaaleissa annettuja ääniä sisältäviä laatikoita ja takavarikoitiin alustavien vaalitulosten välittämiseen liittyvää tietokonemateriaalia, mikä loukkaa vaaliprosessin rehellisyyttä ja säilytysketjua; tuomitsee sen, että nämä tapahtumat ovat tapahtuneet vastoin TSE:n tahtoa, sillä TSE on näissä asioissa ylin viranomainen vaaliprosessin aikana; on erityisen huolissaan Guatemalan perustuslaillisen järjestyksen mahdollisesta luhistumisesta;

3. pitää valitettavina jatkuvia yrityksiä keskeyttää Movimiento Semillan toiminta; tuomitsee ja kehottaa lopettamaan kaikki toimet, erityisesti Ministerio Públicon toimet vaalitulosten kumoamiseksi, jatkuvat pyrkimykset riippumattomien oikeusalan toimijoiden kriminalisoimiseksi sekä oikeus- ja syyttäjälaitoksen elinten välineellistämisen oikeusvaltioperiaatteen heikentämiseksi;

4. kehottaa kaikkia Guatemalan poliittisia puolueita, hallituksen elimiä ja instituutioita kunnioittamaan vaaliprosessin rehellisyyttä ja vaalitulosta, jonka Guatemalan kansalaiset ovat selvästi ilmaisseet antamillaan äänillä, ja takaamaan heidän kansalaisoikeutensa ja poliittiset oikeutensa, vaaleilla valittujen virkamiesten suojelu mukaan luettuna, kansainvälisten ja alueellisten normien ja kansallisten lakien mukaisesti;

5. ilmaisee huolensa syyttäjien, tuomareiden, riippumattomien toimittajien, ihmisoikeuksien puolustajien ja Guatemalan kansainvälisen rankaisematta jättämisen vastaisen komitean entisten virkamiesten mielivaltaisista pidätyksistä Guatemalassa; kehottaa vapauttamaan välittömästi ja ehdoitta Virginia Laparran, hänen asianajajansa Claudia Gonzálezin ja kaikki mielivaltaisesti pidätetyt;

6. muistuttaa, että oikeuslaitoksen riippumattomuuden kunnioittaminen, poliittinen moniarvoisuus ja sananvapaus ovat perusoikeuksia sekä demokratian ja oikeusvaltion olennaisia pilareita;

7. kehottaa EU:n vaalitarkkailuvaltuuskuntaa, EUH:ta, jäsenvaltioita ja EU:n edustustoa seuraamaan edelleen Guatemalan tilannetta, kunnes on olemassa selkeät ja vakavasti otettavat takeet siitä, että kansan vaaleissa ilmaisemaa tahtoa kunnioitetaan; kannustaa viranomaisia panemaan täytäntöön vaalitarkkailuvaltuuskunnan tulevat suositukset;

8. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle, komissiolle, varapuheenjohtajalle / korkealle edustajalle, Amerikan valtioiden järjestölle, YK:lle, Guatemalan viranomaisille ja Keski-Amerikan parlamentille (PARLACEN).